בת עין — צו

צו את אהרן וכו' זאת תורת העולה וכו' (ו ב). ויש לדקדק בזה למה לא כתב בלשון דבר אל אהרן.

ויש לפרש על דרך זה, כי עיקר בריאת שמים וארץ היתה בשביל היראה (ז"ח בראשית ה:) שהוא בחינת דין (זח"ב צו.. ע' זח"ב צב:), וזהו שעלה במחשבה לברוא העולם במדת הדין אלא שראה שלא יתקיים שיתף עמה מדת הרחמים (בר"ר יב טו, רש"י בראשית א א), מדת חסד, שהוא בחינת אהבה (ת"ז הקדמה י:), על כן צריך להתאמץ שיהיה לאדם בטחון במדת חסד גם כן, כי בחינה א' מדת הדין היא בחינת יראה והכנעה למלך מלכי המלכים הקב"ה, היינו מתחילה יחשוב אדם כמה הוא מלוכלך בעוונות וחטאים ופשעים, ובילה כמה עתים ורגעים להבל ולריק, וכמה התגברות הדינים עליו, ומחמת זה יהיה לו בושה ולב נשבר ונדכה לפניו ית"ש, ואח"כ יגיע לבחינה ב', בחינת בטחון ואמונה שלמה בחסד אל הרוצה בתשובה, ובוודאי יקבל תשובתו, ומזה יהיה לו אהבה ותשוקה לעבודתו ולתורתו ית"ש ויהיה לו זריזות לעבודתו.

ושני הבחינות הנ"ל הן שני המפתחות (שבת לא.:), מפתח החיצון בחינת יראה הנ"ל, ומפתח הפנימי בחינת חסד הנ"ל, שצריך שיהיה לאדם ב' בחינות הנ"ל.

וזהו המתפלל יכנס שתי פתחים (ברכות ח.), הן ב' מפתחות הנ"ל, בחינת יראה, ובחינת חסד בחינת אהבה.

וכמו שאמרתי על מה דאיתא בגמרא (סוטה מד:) השח בין תפילה לתפילה עבירה היא בידו וחוזר עליה מעורכי המלחמה. מפני מה חוזר עליה ולא על עבירות אחרות. אלא ב' תפילין מרומזים לב' בחינות הנ"ל, היינו תפלה של יד מרמז לבחינה א' שהוא נגד הלב, שיהיה לו לב נשבר ונדכה כנ"ל. ותפלה של ראש, שהוא בחינה ב', בחינת חסד ורב חסד. והשח בין תפלה לתפלה, פירוש שאין לו בחינה ב' הנ"ל בחינת חסד, רק עבירה היא בידו, היינו שאין לו רק בחינה א', שיש לו רק הכנעה ובושה ולב נשבר ממדת הדין הנ"ל, ומחמת זה לא יהיה לו אהבה ותשוקה.

וזהו הירא מעבירות שבידו (סוטה פ"ח מ"ה), היינו שירא רק מעבירות שבידו, ואין לו בחינת חסד בחינת אהבה, על כן חוזר עליו מעורכי המלחמה.

וזהו וסמך ידו על ראש (ויקרא א ד), מרמז שצריך לסמוך תפילין של יד לתפילין של ראש, אז היא העולה, מרמז שהחוזר בתשובה פותחין לו פתח מלמעלה.

וכהו גדול וכהן הדיוט מרמזים גם כן על ב' בחינות הנ"ל, שכהן גדול משמש בשמונה בגדים (תוספתא מנחות א ו), מרמז על בחינת חסד שאות ח' הוא חסד. וכהן הדיוט משמש בארבעה בגדים (שם), מרמז על בחינת דין, שאות ד' מרמז על בחינת דין.

וזהו צו את אהרן ואת בניו, תיבת צו גימטריא א"ל אד"ני (פע"ח ש' עולם העשיה פ"ג), שהם ב' בחינות הנ"ל, שהמה באהרן כהן גדול, ובניו כהנים הדיוטים.

וזהו מרמז לנו רש"י בלשונו הקדוש, אין צו אלא זירוז מיד ולדורות. בחינת יד מרמז על תפלין של יד, שהוא בחינה א'. ולדורות, הוא לשון דירה (ת"ז ת' ו' כב:), מפתח הפנימי, שהוא מרמז על בחינה ב'.

כל זה מרמז שצריך לבא לב' הבחינות, שיהיה לו לב נשבר מעבירות שבידו, ואח"כ לבטוח בחסד השי"ת, בכדי לבא מזה לאהבה עליונה ותשוקה לעבודתו ית', יהי רצון שנזכה לזה אמן כן יהי רצון:

צו את אהרן וגו' (ו ב). פירש רש"י, אין צו אלא זירוז, ביותר צריך לזרז במקום שיש חסרון כיס.

הנה לפרש כל זה על דרך המוסר ועבודה לה', נקדים תחלה מאמר אבי זללה"ה על מאמר חז"ל (יבמות סא.) אתם קרוין אדם ואין אומות העולם קרוין אדם. פירוש, אומות העולם עוסקין רק בבחי' גשמיות, אכילה ושתיה ושאר תאוות גשמיות שאינו עיקר רק בחינת דמיון כקוף בפני אדם, נקראים בחינת ד"ם, לשון דמיון. אבל מי שקרוין אדם, שמדבקים כל הבחי' גשמיות לה', בחינת אל"ף, בחינת אלופו של עולם, ונתחבר אות א' לבחינת ד"ם, נעשה אד"ם, בחינת ואתם הדבקים בה' (דברים ד ד).

והנה כתיב (ויקרא יט כו) לא תאכלו על הדם, ודרשו רז"ל (ברכות י:) לא תאכלו קודם שתתפללו על דמכם. הענין הוא, כי כשיאכל קודם התפלה ויעסוק בבחי' תאות גשמיות, יתטמטם לבו מאוד ולא יוכל לדבק את עצמו לבחינת קדושה, ויהיה בחינת ד"ם כנ"ל. לכן עצתו הוא שיתפלל תחלה, וידבק עצמו לה', לבחינת אלף אלופו של עולם תחלה, ואח"כ יאכל אכילה הגשמיות בכוונה לה' לחזק גופו לעבודתו ית', ובזה יהיה נעשה מבחינת אכילה בחינת ד"ם, כסא ומכון לבחינת קדושה בחינת אלף, ויהיה אדם בשלמות.

וזהו שאמר הכתוב (יחזקאל א כו) ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה. היינו שבחינת אדם בשלמות הוא כאשר הקדושה הוא בחינת אלף הוא למעלה, ובתחלה על בחינת כס"א, בחינת ד"ם הוא אכילה גשמיות שנקרא כסא להקדושה כנ"ל.

והנה בחינת תפלה בחינת אלף הנ"ל נקרא בחינת כהן גדול, ובחינת אכילה בחינת כסא הנ"ל נקרא בחינת כהן הדיוט, וצריך להיות דבוק תמיד בחינת כהן גדול בחינת אלף לבחינת כהן הדיוט בחינת כסא הנ"ל בחינת ד"ם הנ"ל, ואם לאו נקרא כס בלא אלף, בחינת אין הכסא שלם ח"ו (תנחומא תצא יא).

גם כשהאכילה היא בכוונה לה' כנ"ל נקרא כי"ס מלא ביו"ד, שהוא נרתק וכסוי לבחינת קדושה, אבל כשאינה בשלמות נקרא כס חסר בלא יו"ד, ונקרא חסרון כיס.

ולזה רמז רש"י זללה"ה באמרו, ביותר צריך זירוז במקום שיש חסרון כיס, לרמז שיהיה בחינת כסא בשלמות, היינו שתהיה האכילה בכוונה לה' ובהתחברות לבחינת תפלה מקודם כנ"ל, ואז יתמלא בחינת כי"ס כנ"ל.

וזהו מרומז בפסוק צו את אהרן ואת בניו. פירוש צ"ו לשון התחברות, שיחבר בחינת אהרן בחינת כהן גדול בחינת אלף הנ"ל, לבחינת כהן הדיוט בחינת בניו של אהרן בחינת אכילה גשמיות כנ"ל.

לאמר זאת תורת העולה היא העולה על מוקדה וגו'. פירוש עולה מרמז לבחינת תפלה שהוא כולה לה' (ויקרא א יג), כי בחינת אכילה בכוונה לה' נקרא בחינת שלמים שיש בה אכילה לכהנים ולבעלים (ויקרא ז לד), אבל התפילה שהיא כולה לה' נקרא בחינת עולה. ומזהיר הכתוב שתהיה בחינת עולה על מוקדה, היינו בבחינת הכנעה לשון קיד"ה והשתחויה, בחינת תפלה בהכנעה, ואח"כ תהיה בחינת שלמים, שהיא אכילה בכוונה לה' כנ"ל.

וזהו ראשית עריסותכם חלה תרימו לה' (במדבר טו כ). פירוש, שקודם עריסותכם בחינת אכילה, תהיה תחלה בחינת חל"ה ותפלה לה', לשון ויח"ל משה (שמות לב יא). גם חלה לשון יראה מלשון חי"לו מפניו כל הארץ (תהלים צו ט), שתהיה תפלה באימה ויראה לה' תחלה, ואח"כ יאכל עריסתו ופתו בכוונה לה', ויהיה כסא לה', יהי רצון שנזכה לזה אמן כן יהי רצון:

דבר אל בני ישראל לאמר המקריב את זבח שלמיו לה' יביא את קרבנו לה' מזבח שלמיו (ז כט). ונ"ל על דרך זה, דהנה יש שני בחינות עבדות ה', יש שעובד את הבורא ברוך הוא בהזדככות החומריות מכל וכל, וכלא ממש נחשב אצלו בחינת שכר ועונש, אפילו שכר עולם הבא ומכל שכן שכר עולם הזה, רק שכלתה נפשו לה' עד מאוד, וכמאמר הכתוב (תהלים עג כו) כלה שארי ולבבי צור לבבי וחלקי אלהים לעולם, וזה הוא בחינת כהן גדול, יחודא עילאה (ע' זח"ג פט:).

ויש שעובד את הבורא ב"ה בבחינת סור מרע ועשה טוב שלא בהזדככות החומריות מכל וכל, אדרבא יש לו כל התאוות שהן בהיתר, ונחשב אצלו בחינת שכר ועונש, רק שמאמין באמונה שלמה שהבורא ב"ה גומל טוב למי שישמור מצותיו ויעניש למי שיעבור על מצותיו, וזהו בחינת כהן הדיוט, יחודא תתאה (ע' זח"ג פט:).

ובחינת עבודת הבורא ב"ה מכונה באות אל"ף, מרמז על אחד יחיד ומיוחד על אלופו של עולם, שתמיד כוונתו בשעת עבודתו להבורא ב"ה, הן מי שעובד להבורא ב"ה בבחינה א', לכן הוא סור מרע ועשה טוב בכל רגע מחמת שתמיד נחקק בלבו אהבתו ית'. והן מי שעובד להבורא ב"ה בבחינה ב', לכך הוא סור מרע ועשה טוב בכל רגע מחמת שתמיד אמונת ה' בלבו.

והכלל, שתמיד צריך להיות מתחלה בבחינת כהן הדיוט שהוא מרמז על אחד לתתא, ומזה יוכל לבא לבחינת כהן גדול שהוא מרמז על אחד לעילא, וזהו קודשא בריך הוא אחד לעילא לא יתיב על כורסיא דיקריה עד דאתעבידת ברזא דאחד כגוונא דיליה למהוי אחד באחד (זח"ב קלה.), פירוש לבא מבחינת אחד לתתא לבחינת אחד לעילא והבן.

ולכך בחינת עבודה שהיא מכונה באות א' מכונה גם כן בשם כהן, שאותיות ה"נ"ך אין להם בן זוג, היינו ה' ביחידית נ' בעשירית ך' במאות, והמה רק בבחינת אחדות.

גם בחינת עבדות הנ"ל מכונה בשם עולה, שתיבת עולה בגימטריא אל"ף במילואו. וזהו צו את אהרן ואת בניו, בחי' כהן גדול וכהן הדיוט. לאמר זאת תורת, פירוש כך הוא התורה והחוקה בדרך עבודה להשי"ת. העו"לה היא העו"לה, פירוש לבא מבחינת אחד לתתא לבחינת אחד לעילא, כמאמר זוה"ק למהוי אחד באחד.

ואפשר לומר שזהו כוונת הזוהר על פסוק (ישעיה כז ה) או מי יחזיק במעוזי שלום יעשה לי יעשה שלום לי, ואיתא בזוה"ק (זח"ג קיח.) תרין שלמין איכא הכא, שלמא לעילא שלמא לתתא עכ"ל. דהנה בחינת עבדות מכונה בשם שלום, בחינת שלמות. ויש בחינת עבדות לעילא ובחינת עבדות לתתא, וזהו שלום לעילא שלום לתתא, על ידי ב' בחינות עבדות הנ"ל.

וזהו שלום שלום לרחוק ולקרוב (ישעיה נז יט), חד לצדיק גמור וחד לבעל תשובה (ברכות לד:), מרמז לב' בחינות הנ"ל, היינו צדיק גמור הוא בחינה ב', ובעל תשובה הוא בחינה א' (כאן חסר).